

Blok tematyczny: Środki masowego przekazu.

Temat dnia: Od kiedy i w jaki sposób istnieje system masowej informacji?

Cel lekcji: Ćwiczyć sprawność posługiwania się liczebnikami podczas podawania daty. Wprowadzić temat mass mediów i skłonić uczniów do własnych przemyśleń. Kształcić rozumienie ze słuchu. Kontrolować umiejętność właściwego wypełnienia tabelki prawda/fałsz. Wprowadzić ćwiczenia umożliwiające dialogowanie na temat. Uświadomić uczniom rolę odpowiednich zwrotów w prowadzeniu uprzejmej dyskusji. Skłonić uczniów do ćwiczeń w poprawnym pisaniu. Kształcić umiejętność pracy w grupie. Inspirować do własnych wypowiedzi. Stworzyć możliwość dłuższej wypowiedzi pisemnej na podstawie zgromadzonego materiału.

Pomoce:

Uczeń: przybory szkolne.

Nauczyciel: test prawda/fałsz dla każdego ucznia, teksty dialogów, teksty ćwiczeń, ramka z wyrazami.

Zapis w dzienniku: Powitanie. Krótkie ćwiczenie z liczebnikami podczas podawania daty dnia.

Rozumienie ze słuchu – tekst o środkach masowego przekazu. Omówienie efektów pracy uczniowskiej. Objasnienia, dopowiedzenia, słownictwo. Samodzielne dialogowanie. Zwroty umożliwiające parlamentarną (kulturalną) dyskusję. Kształcenie techniki czytania z tekstem dialogu rozdane przez N. Kształcenie techniki zapisu w zeszytach. Ćwiczenia w mówieniu. Związki wyrazowe przy mówieniu o mass mediach. Niuanse znaczeniowe podczas stosowania niektórych wyrazów.

Przebieg:

1. Powitanie.
2. Krótkie ćwiczenie z liczebnikami podczas podawania daty dnia. N. zwraca uwagę na dykcję, nie tylko na poprawność gramatyczną.
3. Rozumienie ze słuchu.

N. mówi: Przeczytam dwukrotnie tekst. Podczas słuchania wypełnijcie tabelkę prawda/fałsz.

	p	f
Życie Literackie to tygodnik, który ukazywał się w Polsce w latach 70.		
Przedmiotem konkursu było określenie: środki masowego przekazu.		
W konkursie Życia Literackiego zwyciężyło słowo: publikatory.		
Do środków masowego przekazu zaliczamy przede wszystkim telewizję radio, internet.		
<i>Acta Diurna Populi Romani</i> ukazywało się w czasach Juliusza Cezara.		
Pierwszą polską gazetą był <i>Syriusz Polski Ordynaryjny</i> drukowany w Krakowie między styczniem a majem 1661 roku w liczbie 41 wydań.		
Pierwsze regularne programy radiowe nadawano w 1920 roku.		
Pierwsze polskie <i>Kroniki filmowe</i> pochodzą z lat 40. XX wieku.		
Telewizja w Polsce powstała dopiero po wojnie.		
Obecnie wielu twórców radia i telewizji przenosi swoje programy do internetu		

3. Omówienie efektów pracy uczniowskiej. Korekta tabelki prawda/fałsz. Objasnienia,

dopowiedzenia, słownictwo.

4. Przygotowanie do samodzielnego dialogowania z użyciem zwrotów umożliwiających parlamentarną (tu: w rozumieniu grzeczną, kulturalną) dyskusję. W tym kształcenie techniki czytania.

Sposób pracy:

Najpierw uczniowie czytają po cichu rozdany im dialog, następnie chętni prezentują go jako czytany z podziałem na role.

Przeczytajcie poniższy dialog:

Ania – Nie wyobrażam sobie życia bez telewizora.

Janek – A ja sobie wyobrażam, bo nie mam telewizora. Moi rodzice zlikwidowali go u nas w domu już parę lat temu.

Wojtek – O, to ciekawe. A skąd wiecie, co dzieje się w świecie?

Janek – Jak to skąd? Z internetu, oczywiście. Tam możesz znaleźć wszystko i to na bieżąco.

Ania – No, ale filmy, programy rozrywkowe albo publicystyczne?

Janek – Przecież to też jest w internecie, a przynajmniej możesz spokojnie wybierać to, co cię najbardziej interesuje, a nie to, co w danym momencie telewizja próbuje ci narzucić.

Franek – Uważasz, że telewizja coś narzuca?

Janek – A nie? Narzucają ci sposób ubierania się, sposób mówienia, podsuwają co masz jeść, na kim masz się wzorować. Narzucają sposób myślenia. Nawet nie wiesz, kiedy to się dzieje. Nasza niezależność jest w tym sensie pozorna. Proponują ci nawet jak masz spędzać czas i z kim się przyjaźnić. Ja stawiam na samodzielność.

Zosia – No niby racja, ale przecież internet też narzuca różne sprawy. Nie uważasz?

Janek – No tak, ale to jest kwestia świadomości, kwestia twojego wyboru. Nie wchodzisz na pewne strony, wyłączasz, gdy uznasz, że coś ci nie odpowiada, a uruchamiasz te treści, których w danym momencie potrzebujesz albo ich autorzy są dla ciebie przekonujący.

Ania – No, tak. To prawda, że w internecie szybko znaleźć można potrzebną wiedzę, różne, ważne w danym momencie informacje.

Franek – Tak, szuka się szybko, ale jaką masz gwarancję, że to co tam umieszczono, to wiarygodna informacja?

Janek – Racja, dlatego właśnie mówiłem o świadomym używaniu internetu. Sprawdzaniu skąd pochodzi treść, jeśli ma być dla nas źródłem rzetelnej informacji.

Zosia – A ja wam powiem, że dla mnie radio jest najważniejsze. Wydaje mi się, że tam jest najmniej agresji. Mam swoich ulubionych prowadzących i audycje i bardzo lubię słuchać muzyki, a jest jej w radiu dużo. I to bardzo mi odpowiada.

5. Przypomnienie zwrotów umożliwiających parlamentarną dyskusję:

Moim zdaniem	Myślę , że	W moim przekonaniu,	Sądzę, że
W moim mniemaniu,	Uważam, że	Jestem przekonany, że	Wydaje mi się
Jestem zdania	Według mnie	Jeśli o mnie chodzi, uznałbym...	Z mojego punktu widzenia

Uczniowie powyższe zwroty czytają, a następnie zapisują w zeszytach.

N. mówi: Użyjcie wybranych zwrotów od razu. Odnieście się do tego co nas otacza, co was interesuje. Niech to będą proste zdania wyrażające wasze opinie. Jeśli pozwolicie, zacznę sama. Potraktujcie to jako rodzaj wypowiedzi.

N. mówi: **W moim przekonaniu** najciekawsze w radiu są audycje muzyczne.

Z pomocą N. ćwiczenie wykonują wszyscy uczniowie.

Przykłady:

Moim zdaniem Grzegorz Markowski jest świetnym piosenkarzem.

Myślę, że najlepsze wakacje można spędzić nad morzem.

W moim przekonaniu tylko powtórka materiału pozwoli wszystko zapamiętać.

Sądzę, że Kasia jest świetną przyjaciółką.

Wydaje mi się, że Ania zmieniała swój styl ubierania.

W moim mniemaniu tylko solidne ćwiczenia czynią mistrza.

Jeśli o mnie chodzi, uznałbym Jolę Kowalską za najlepszą zawodniczkę. (itp.)

6. Wykonajcie pisemnie następujące ćwiczenie w oparciu o przeczytany przez was dialog. Wypowiedzcie na temat, co myślą poszczególni bohaterowie dialogu:

Gotowe ćwiczenie może wyglądać tak:

Ania **uważa, że** życie bez telewizora jest niemożliwe, ale zgadza się, że internet jest dobrym źródłem informacji.

Janek **jest przekonany,** że najlepszym źródłem informacji jest internet.

Wojtek **sądzi, że** telewizja jest niezastąpionym źródłem informacji.

Zosia **jest zdania,** że internet też narzuca wiele opinii.

Z punktu widzenia Franka w internecie mogą znaleźć się informacje fałszywe, niesprawdzone.

7. Czas samodzielnego dialogowania. Praca w grupach. Uczniowie dysponują materiałem słownikowym z lekcji. Wolno im także korzystać ze słowników, w tym ze słowników internetowych.

Zadanie:

Korzystając ze wszystkich dostępnych materiałów ułóżcie i zainscenizujcie dialog między przedstawicielami waszej grupy na temat różnych mass mediów. Wolno wam korzystać z wzorca, jakim jest dialog źródłowy tego ćwiczenia. Naśladowanie niektórych sformułowań jest wskazane.

Przykładowy dialog przygotowany przez uczniów może wyglądać tak:

Moim zdaniem najlepsze jest radio, można go słuchać nawet w samochodzie,

A ja **uważam, że** najlepszym medium jest telewizja, bardzo lubię oglądać programy rozrywkowe.

W moim przekonaniu dzisiaj najważniejszy jest internet. Zarówno radio jak i telewizję można tam znaleźć.

8. Przydatne w mówieniu związki wyrazowe.

Słuchać radia, podłączyć radio, włączyć radio, wyłączyć radio, oglądać telewizję, włączyć telewizor, wyłączyć telewizor, korzystać z Internetu, posługiwać się Internetem, sięgać po wiedzę do Internetu, czerpać wiedzę z Internetu, ściągać informacje z Internetu, zbierać

informacje w Internecie, szukać w Internecie, znaleźć w Internecie.

Zwracamy uwagę uczniów na wyraziste w języku polskim rozróżnienie: telewizja – telewizor.

Telewizja to cała sieć przekazująca ruchomy obraz, a telewizor to jedynie urządzenie przekąnikowe. Tak więc raczej: Włączam i wyłączam telewizor, ale oglądam telewizję, a nie telewizor.

Warto też zwrócić uwagę uczniów ile różnych czasowników łączy się ze słowem Internet. Na pewno dowodzi to wszechstronnego użycia tego medium, jego wszechobecności w naszym życiu.

Zadanie domowe

Uzupełnij zdania odpowiednio dobranymi czasownikami z ramki.

Zadanie wykonane przez ucznia może wyglądać tak:

Radiasłucham..... wyłącznie wieczorem. (słuchać)

Marysiupodłącz..... telewizor do prądu. (podłączyć).

Jest okropna burza, lepiejwyłączmy radio. (wyłączyć).

Zawsze rozsądnie korzystam z Internetu. (korzystać).

Czy umie panposługiwać internetem? (posługiwać się).

Warto ...sięgać ... po wiedzę do Internetu. (sięgać).

Widzę , że czerpiesz.... wiedzę wyłącznie z Internetu. (czerpać).

To na pewno ...ściągnąłeś.... Z Internetu. (ściągać).

Czyzbierałeś..... te wszystkie informacje w Internecie? (zbierać).

Bez powodzenia ...szukałem... w Internecie informacji o tym człowieku. (szukać).

W Internecie ...znalazłem... wszystko, co było mi potrzebne do zrobienia prezentacji.

Uzupełnienie na temat czasownika ściągać.

Podstawowe znaczenie słowa:

Ściągać coś z czegoś, a więc:

książkę z półki, czapkę z głowy, płaszcz z wieszaka, obraz ze ściany itp.

Znaczenie przenośne w szkole: ściągać zadanie od kolegi, ściągać od kogoś podczas wypełniania testu, czyli przepisywać cudzą pracę.

Ściągać z Internetu, czyli kopiować na własne potrzeby jakiś fragment tekstu, wykładu, muzyki, filmu(czasem można to zrobić legalnie), choćby po to, aby nauczyć się, poznać, zdobyć wiedzę.

Ściągnąłem to legalnie, czyli użyłem odpowiednich narzędzi, aby nauczyć się , poznać, posłuchać, ale nie wiąże się to z okradzeniem właściciela z jego dóbr intelektualnych , bo nie będę ich nigdzie przedstawiał jako swoich albo **ściągnąłem z Internetu** i dołączam do swojej pracy bez przypisów,. W tym przypadku jest to czynność niemoralna, naganna. W Internecie słowo **ściągać** wciąż jeszcze funkcjonować może w podwójnym znaczeniu.

Aneks dla N. Poniższy tekst został opracowany na podstawie informacji zawartych w internecie.

Mówimy *środki masowego przekazu, mass media* albo *publikatory*. Z tym ostatnim słowem wiąże

się ciekawa historia. Pod koniec lat siedemdziesiątych XX wieku wychodzący wówczas w Polsce tygodnik : *Życie Literackie* ogłosił konkurs na nowe słowo. Miało zastąpić długą, a w związku z tym także niewygodną nazwę „środki masowego przekazu”. Konkurs cieszył się ogromnym zainteresowaniem czytelników, nadesłano tysiące propozycji. Jury z złożone z językoznawców i publicystów wybrało wyraz *publikatory*. Wydawał się zgrabny, nawiązywał do istoty rzeczy, no i zastąpił trzy wyrazy, więc z punktu widzenia ekonomiki języka miał być idealny... A jednak nie przyjął się w powszechnym użyciu. Polacy dalej mówili: *środki masowego przekazu*, a potem w XXI wieku chętnie przejęli określenie z języka angielskiego : *mass media*. Ta historia pokazuje, że życie wyrazu zależy wyłącznie od pozytywnej reakcji społecznej, specjaliści nie są w stanie nowego wyrazu spopularyzować jedynie mocą własnej fachowej decyzji. Nieużywany, nie nabiera mocy, funkcjonuje jedynie w słowniku i wypowiedziach pojedynczych osób. Tak właśnie jest z wyrazem: *publikatory*.

A jakie media zaliczamy do publikatorów?

Chodzi wyłącznie o te, które mają szeroki zasięg społeczny, a więc będą to: prasa, radio, telewizja, a obecnie przede wszystkim internet. W szerszym znaczeniu do środków masowego przekazu można także zaliczyć : film, plakat, książkę, zwłaszcza gdy służą przekazywaniu informacji.

Trudno dzisiaj wyobrazić sobie, że początki prasy sięgają starożytności. To wtedy, w roku 59 p. n. e. , za panowania Juliusza Cezara powstał rodzaj informatora urzędowego Acta Diurna Populi Romani, czyli Dziennik Narodu Rzymskiego. Dzisiaj uznaje się, że był prototypem gazety.

Z kolei pierwszą polską gazetą był *Mercuriusz Polski Ordynaryjny* drukowany w Krakowie między styczniem a majem 1661 roku w liczbie 41 wydań.

Pierwsze regularne programy radiowe nadawano w 1920 roku, a *Kroniki filmowe* wyświetlano już od 1927 roku. Telewizja w Polsce powstała w 1937 roku, ale prawdziwą popularność zyskała dopiero po II wojnie światowej. W 1971 roku pojawiła się w polskich domach kolorowa telewizja. Obecnie medium najpotężniejszym jest internet. Z jednej strony umożliwił społeczeństwu błyskawiczny dostęp do wielu informacji z kraju i ze świata , otworzył nowe drogi rozwoju w różnych dziedzinach w tym także w edukacji i rozrywce. Obecnie mamy także do czynienia z ciekawym zjawiskiem wchłaniania telewizji czy radia przez internet , bo twórcy radia i telewizji coraz częściej przenoszą swoje programy do internetu, widząc jego potęgę i masowość. Szybkość następujących w tej dziedzinie zmian jest imponująca i trudno ująć w słowa całą jej złożoną dynamikę.